

2) вектор безпеки: забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності. Україна має стати державою, що здатна захистити свої кордони та забезпечити мир не тільки на своїй території, а й у європейському регіоні. Визначальною основою безпеки має також стати забезпечення чесного і неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях і забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції. Особливу увагу потрібно приділити безпеці життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної медицини, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечно-го стану довкілля і доступу до якісної питної води, безпечних харчових продуктів і промислових товарів;

3) вектор відповідальності: забезпечення гарантій, що кожен громадянин, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, матиме доступ до високо-якісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг у державному та приватному секторах. Територіальні громади самостійно вирішуватимуть питання місцевого значення, свого добробуту і нестимуть відповідальність за розвиток всієї країни;

4) вектор гордості: забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт. Україна повинна зайняти гідне місце серед провідних держав світу, створити належні умови життя і праці для виховання власних талантів, а також залучення найкращих світових спеціалістів різних галузей.

Першочерговою при цьому є реалізація таких десяти реформ і програм: реформа системи національної безпеки та оборони; оновлення влади та антикорупційна реформа; судова реформа; реформа правоохоронної системи; децентралізація та реформа державного управління; дерегуляція та розвиток підприємництва; реформа системи охорони здоров'я; податкова реформа; програма енергонезалежності; програма популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі.

Таким чином, у найближчій перспективі відбуватимуться значні трансформації у суспільно-економічній площині, результати та наслідки яких стануть фундаментом сталого розвитку України.

Література

1. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций : Утверждена резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_621

2. Пятилетняя программа действий Генерального секретаря ООН // Регионы России и Цели развития Тысячелетия ООН : Отчет 2012 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.unab.org.br/admin/upload/arquivos/038b73adca72004440f266e7be7ca805.10>

3. Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 №5/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

УДК 336.648

Юлія ГЕРНЕГО *

КРАУДФАНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

КРАУДФАНДИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

CROWDFUNDING AS AN INSTRUMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ECONOMY

***Анотація.** Складовою конкурентоспроможності економіки є фінансування інноваційної діяльності. У розвинених країнах поряд із традиційними джерелами фінансування використовують інтернет-технології. Тому, в Україні необхідно розвинути дослідження можливостей краудфандингу та стимулювати його використання підприємствами.*

***Аннотация.** Составляющей конкурентоспособности экономики является финансирование инновационной деятельности. В развитых странах наряду с традиционными источниками финансирования*

* **ГЕРНЕГО Юлія Олександрівна / Юлия ГЕРНЕГО / Iuliia GERNEGO** — к.е.н., доцент кафедри банківських інвестицій, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», e—mail: julia13ctasa@yandex.ru

используют интернет-технологии. Поэтому, в Украине необходимо развитие исследования возможностей краудфандинга и стимулирование его использования предприятиями.

Abstract. The competitiveness of economy depends on financing of innovative activity. In development countries along with the traditional financial sources are used internet technologies. Therefore, in Ukraine it is important to develop the researches of possibilities of crowdfunding and stimulation of its usage by enterprises.

У сучасному світі позиція національної економіки на міжнародних ринках визначається рівнем її інноваційного розвитку, що залежить від можливостей залучення та ефективного використання фінансових ресурсів. Визначальна роль надається диверсифікації джерел фінансування інноваційної діяльності, пошуку нових можливостей фінансування.

На сьогодні, міжнародні організації, з-поміж ключових індикаторів конкурентоспроможності національної економіки, поряд із потенціалом для створення інновацій, враховують рівень розвитку науки і техніки, розвиненість інфраструктури та фінансового ринку [10]. Це, зокрема, пов'язуємо із стрімким розвитком інтернет-середовища, що формує так звану «віртуальну» інфраструктуру. Адже, в основі інноваційних фінансових інструментів також лежать сучасні інформаційні технології. У прикладному аспекті це зумовлює виникнення та розвиток нового фінансового інструменту — краудфандингу.

У теоретичному аспекті поняття «краудфандинг» виникло як поєднання термінів crowd — «натовп» і funding — «фінансування». Оскільки теоретичні дослідження краудфандингу в Україні перебувають у стані зародження (присутні в роботах В. Артаманова, Ю. Петрушенка, О. Дудкіна, О. Марченко), розглядаємо точки зору зарубіжних авторів. П. Беллефламме дає таке визначення краудфандингу: краудфандинг — це зусилля підприємців та їхніх груп щодо фінансування своїх проектів (культурних, соціальних і некомерційних), спираючись на порівняно невеликі внески від порівняно великої кількості осіб, що використовують Інтернет, без стандартних фінансових посередників [8]. У широкому сенсі А. Швієнбахера і Б. Ларралде, визначають краудфандинг як «відкритий конкурс, переважно через Інтернет, для збору фінансових ресурсів або у вигляді дарування, або в обмін на основі різних форм винагороди та / або підтримки правом голосу ініціатив, спрямованих на досягнення конкретних цілей» [9].

На основі наведених визначень узагальнюємо теоретико-процесний аспект краудфандингу (рис. 1).

Тобто, фактично, краудфандинг передбачає поєднання зусиль краудфандинг-інвесторів і підприємців-реалізаторів проекту, які здійснюють процес залучення фінансових ресурсів за посередництвом мережі інтернет. У свою чергу, розповсюдженість, динамічність і гнучкість інформаційних технологій створює умови для достатньо швидкої реалізації переваг краудфандингу на конкретному проміжку часу.

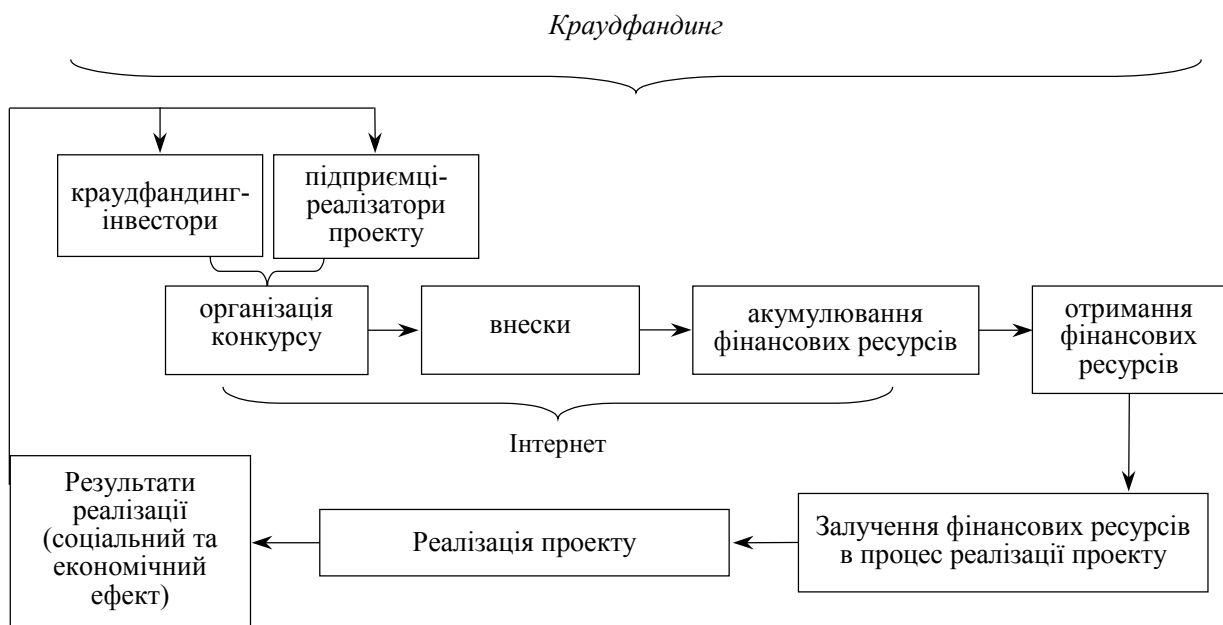

Рис. 1. Краудфандинг: теоретико-процесний аспект

Джерело: узагальнено автором

Так, наприклад, базуючись на дослідженнях вітчизняних авторів і відповідних класифікаціях ООН, виокремлюємо передінвестиційний, інвестиційний і післяінвестиційний етапи реалізації інноваційного проекту (рис. 2).

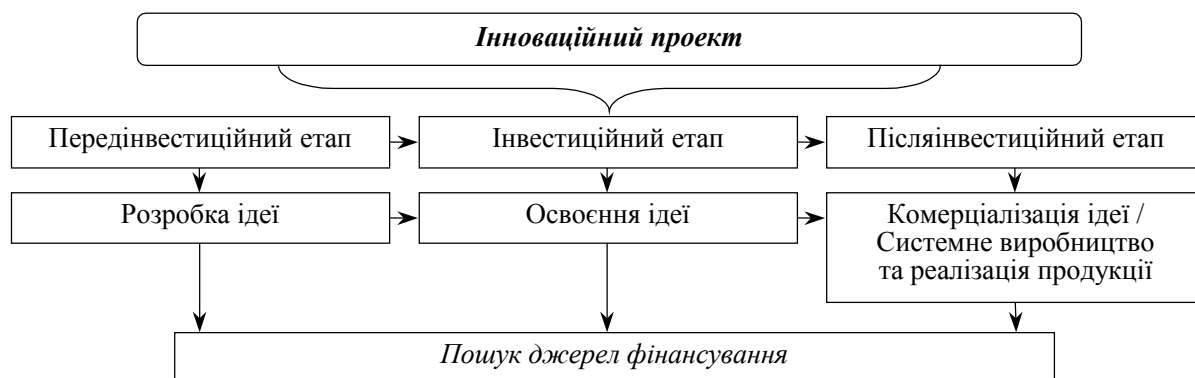

Рис. 2. Етапи реалізації інноваційного проекту

Джерело: узагальнено автором

На передінвестиційному етапі розпочинається розробка інноваційної ідеї, що полягає у здійсненні досліджень, які потребують фінансового забезпечення. На інвестиційному етапі забезпечується освоєння запропонованої ідеї. Успішне проходження передінвестиційного та інвестиційного етапів зумовлює комерціалізацію результатів або початок системного виробництва та реалізації продукції на після інвестиційному етапі.

Відомо, що успішне проходження кожного із зазначених етапів неможливе без належного фінансування. Зокрема, початок передінвестиційного етапу здебільшого заснований на власних фінансових ресурсах суб'єкта господарювання (самофінансування). Глобальне значення інноваційної ідеї для інноваційного розвитку держави зумовлює залучення державних гарантій і дотацій, які також сприятимуть її освоєнню. У разі успішного освоєння ідеї до фінансування можуть долучитися фізичні та юридичні особи (акціонування та фінансування на консорційних засадах). На післяінвестиційному етапі до фінансування підключаються банки та небанківські фінансові установи, оскільки уже прогнозований прибуток від комерціалізації інноваційної ідеї. Проте, зважаючи на підвищений ризик інноваційного проекту, у його реалізаторів здебільшого виникають труднощі фінансування. Необхідна альтернатива традиційним джерелам фінансування, яка полягає у залученні інтернет-ресурсу — використанні краудфандингу (рис. 3).

Рис. 3. Етапи та альтернативи фінансування інноваційного проекту

Джерело: узагальнено автором

Теоретичні аспекти дослідження ролі краудфандингу, як додаткового джерела для фінансування інновацій, підтверджуються практикою його використання у розвинених країнах. Так, лідером цього ринку серед країн залишаються США, на які припадає 60 % обороту краудфандингу [4, с. 177].

Експерти американського техноблогу — PCWorld відзначають, що піковим для краудфандингу став 2012 р. У цьому році було проведено більше 1 млн успішних кампаній зі збору коштів на різні бізнес- і соціальні проекти. Більша частина угод припала на європейські країни — 55,1 % і Північну Америку — 44,8 %. Частка інших країн незначна — всього 0,1 % (1000 проектів). У цілому, обсяг зібраних коштів за допомогою краудфандингових платформ, склав 2,7 млрд дол. США в 2012 р. [3].

Базовою платформою для краудфандингу в світі виступає американський сайт Kickstarter.com. Так, станом на 2014 рік сума зібраних коштів через цей сайт перевищувала 1 млрд доларів. Найактивнішими споживачами стали США (663 млн дол.), Великобританія (54 млн дол.) та Канада (45 млн дол.). Одним із найяскравіших прикладів вдалого краудфандингу інновацій є проект годинників на базі «електронного паперу» Pebble, коли розробники отримали 10 млн доларів замість очікуваних 100 тис. доларів [7].

Загалом, наведені теоретичні обґрунтування та досвід розвинених країн підтверджують, що на сьогодні краудфандинг займає достатньо помітну позицію серед джерел фінансування інновацій.

В Україні протягом останніх років дещо послабшали тенденції інноваційної активності суб'єктів господарювання. Так, у 2011 році частка підприємств, що впроваджували інновації, становила 11,5 %, у 2012 році — 12,8 %, у 2013 році — 13,6 %, у 2014 році — 12,1 % [2].

Недостатні масштаби інноваційної діяльності зменшують конкурентоспроможність вітчизняних суб'єктів господарювання, що зумовлює подальше зниження позицій національної економіки на міжнародних ринках. Це доводить необхідність впливу на ситуацію, що головним чином можливо за рахунок перегляду джерел фінансування.

Крім того, згідно даних Державної служби статистики України, протягом останніх років спостерігаємо тенденцію до зниження витрат на інноваційну діяльність. Загальна сума витрат у 2011 році становила 14334 млн грн, тоді як у 2014 році вона знизилася до 7696 млн грн [2]. Це, зокрема, пов'язуємо із несприятливим інвестиційним кліматом, нестабільною економічною ситуацією та труднощами функціонування вітчизняних фінансових установ. Відмічаємо, що в структурі джерел фінансування інноваційної діяльності, особливо зменшилася частка коштів іноземних інвесторів та інших джерел. З огляду на складну економічну ситуацію, саме остання із названих груп має потенціал для розширення можливостей фінансування інновацій.

Зауважимо, що в Україні, у сучасних умовах, стають усе популярнішими інтернет-можливості та інтерактивні методи управління. Так, за допомогою краудфандингової системи і в цей час уже працює Hromadske.tv. За 46 днів існування проекту на сайті «Велика ідея» було зібрано рубіжний 1 млн грн на створення і функціонування порталу [6]. Цей сайт є своєрідним українським аналогом уже відомого та успішного американського Kickstarter, що свідчить про наявну базу для подальшого розвитку краудфандингу в Україні.

Крім того, в нашій країні достатньо високий рівень обізнаності абонентів Інтернету. За даними Державної служби статистики України, кількість абонентів Інтернету у I кварталі 2013 р. зросла порівняно з аналогічним періодом 2012 р. на 21,1 % і становила 5,435 млн осіб [1]. Згідно з дослідженням Universal McCann 81 % українських інтернет-користувачів зареєстровано нині як мінімум в одній соціальній мережі. Для порівняння: у США — 65 % [5].

Отже, в Україні існують як потреба розширення можливостей фінансування інновацій, так і потенціал для краудфандингу. Це доводить необхідність його розвитку в нашій країні, зокрема важливо:

- створити вітчизняну теоретико-методологічну базу краудфандингу (конференції, семінари, круглі столи);
- інформувати вітчизняних суб'єктів інноваційної діяльності та суспільство загалом щодо можливостей і переваг краудфандингу (тренінги, бізнес-ресурси, друкована продукція, інформування через інтернет);
- знайомити вітчизняних інвесторів з міжнародним досвідом краудфандингу (тренінги, конференції, соціальні мережі);
- формувати та розвивати вітчизняні краудфандинг-платформи (гарантії, пільги, стимули).

Література

1. В Україні стрімко зростає кількість інтернет-користувачів. Інформаційне агентство УНІАН. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/569863—v—ukrajini—strimkozrostae—kilkist—internet—koristuvachiv.html>

2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. Статистична інформація. Наука та інновації. Наукова та інноваційна діяльність (1990—2014 pp.). / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Краудінвестинг або краудфандинг: чи є перспективи розвитку в Україні? // Народний депутат: журнал. — 2013. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://narodnijournal.com/article/2013/95/KRAUDINVESTING—ABO—KRAUDFANDING—ChI—E—PERSPEKTIVI—ROZVITKU—V—UKRAINI>
4. Петрушенко Ю. М. Краудфандинг як інноваційний інструмент фінансування проектів соціально-економічного розвитку / Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2014. — № 1. — С. 172—182.
5. Социальные сети накрывают мир и Украину [Электронный ресурс] // Корреспондент. — 2012. — 16 марта. — Режим доступа: <http://techno.bigmir.net/technology/1517277—Social—nye—seti—nakryvajut—mir—i—Ukrainu>.
6. Украинцы скинулись деньгами в поддержку Hromadske.tv: собран миллион гривен. AIN.UA. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ain.ua/2014/02/11/512445#more—512445>
7. Через Kickstarter собрано более \$1 млрд. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://habrahabr.ru/post/214513/>
8. Belleflamme P. Crowdfunding: Tapping the right crowd [Електронний ресурс] / P. Belleflamme, T. Lambert, A. Schwienbacher // Journal of Business Venturing. — 2014.
9. Schwienbacher A. Crowdfunding of small entrepreneurial ventures / A. Schwienbacher, B. Larralde // SSRN Electronic Journal. — 2010. — Режим доступу: http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1699183_code301672.pdf.
10. The Global Competitiveness Report 2014—2015. — Electronic resource. — The way of access: <http://www.weforum.org/reports/global—competitiveness—report—2014—2015>

УДК 336.763.34:332.834.1

Світлана ГОЛУБ*

РОЗВИТОК РИНКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЯК НАПРЯМОК ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

РАЗВИТИЕ РЫНКА ИПОТЕЧНОГО КРЕДИТОВАНИЯ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛИЗАЦИИ В УКРАИНСКОЙ ЭКОНОМИКЕ

THE MORTGAGE MARKET DEVELOPMENT AS THE DIRECTION OF THE FINANCIAL STABILIZATION IN UKRAINIAN ECONOMY

***Анотація.** Проаналізовано сучасний стан ринку іпотечного кредитування України, участь банків у іпотечному кредитуванні, перспективи відновлення ринку іпотечного кредитування. Зроблено ряд пропозицій щодо перспективних напрямів підтримки відновлення іпотечного ринку.*

***Аннотация.** Проанализировано современное состояние рынка ипотечного кредитования Украины, участие банков в ипотечном кредитовании, перспективы восстановления рынка ипотечного кредитования. Сделан ряд предложений относительно перспективных направлений поддержки восстановления ипотечного рынка.*

***Abstract.** The current state of the mortgage market in Ukraine were analyzed, participation of banks in mortgage lending, the prospects for recovery of the mortgage market. Made a number of proposals for promising areas to support recovery of the mortgage market.*

Організація іпотечного кредитування має важливе значення в економічній системі та соціальній сфері багатьох країн світу. Ефективна модель іпотечного кредитування впливає на економіку країни шляхом стимулювання попиту на ринку нерухомості, стимулює розвиток будівельної індустрії та сприяє поліпшенню житлових умов населення. За допомогою іпотечного кредитування можливе вирішення ряду складних економічних та соціальних проблем.

Розвиток ринку іпотечного кредитування є одним із пріоритетних напрямків в Україні. Ефективний розвиток іпотечного кредитування дозволить вирішувати різні проблеми в багатьох сферах національної економіки. Проте з осені 2008 року масова іпотека в Україні зупинилася. Цьому сприяли криза, падіння доходів населення, недоступність житла для більшості українців і високі ставки за іпотечними кредитами. У 2014—2015 роках ситуація тільки погіршилася. Політичний стан, бойові дії на сході країни, різке падіння економіки, девальвація гривні і паніка на валютному

* ГОЛУБ Світлана Миколаївна / Светлана ГОЛУБ / Svitlana GOLUB — старший науковий співробітник відділу фінансових ринків НДФІ ДННУ «Академія Фінансового управління» Міністерства Фінансів України, e-mail: ekaterina181818@rambler.ru